

Lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrund- lagens områden;

SFS 1998:1442

Utkom från trycket
den 4 december 1998
Omtryck

utfärdad den 26 november 1998.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden²

dels att 7 kap. 3 a och 7 a §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 och 5 §§, 4 kap. 1–3 §§, 5 kap. 4–6 §§, 6 kap. 2 §, 7 kap. 1, 3, 8 och 9 §§ samt rubriken till 4 kap. skall ha följande lydelse och att rubriken närmast före 5 kap. 3 § skall lyda "Radioprogram och tekniska upptagningar",

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser

om ägare och utgivare av periodiska skrifter m.m. (2 kap.),

om utgivare av radioprogram m.m. (3 kap.),

om utgivare m.m. av tekniska upptagningar (4 kap.),

om bevarande av exemplar och inspelningar m.m. (5 kap.),

om åtal och tvångsmedel (6 kap.),

om rätt domstol i tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål (7 kap.),

om förberedande behandling av tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål (8 kap.),

om huvudförhandling inför jury (9 kap.),

om överläggning och dom m.m. (10 kap.) samt

övriga bestämmelser (11 kap.). *Lag (1998:1442).*

¹ Prop. 1997/98:43, bet. 1997/98:KU19, rskr. 1997/98:214, bet. 1998/99:KU4, rskr. 1998/99:2.

² Senaste lydelse 1997:334.

2 § De bestämmelser i denna lag som gäller tryckta skrifter eller tryckning av skrifter skall tillämpas även på andra skrifter som faller under tryckfrihetsförordningen.

Uttrycken radioprogram och teknisk upptagning används i lagen på samma sätt som i yttrandefrihetsgrundlagen. *Lag (1998:1442).*

2 kap. Om ägare och utgivare av periodiska skrifter m.m.

Ägare av periodiska skrifter

1 § Utlänningar som har hemvist i Sverige och utlänningar med medborgarskap i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får vara ägare till periodiska skrifter som trycks i Sverige.

Även utländska juridiska personer som har bildats enligt lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom det samarbetsområdet får vara ägare till periodiska skrifter som trycks i Sverige. *Lag (1998:1442).*

Utgivningsbevis för periodiska skrifter

2 § Frågor om utgivningsbevis prövas av Patent- och registreringsverket. Verket tar också emot anmälningar om utgivare och ställföreträdare för utgivare.

3 § Om en ansökan om utgivningsbevis inte uppfyller vad som är föreskrivet om sådana ansökningar, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Gör sökanden inte det, får ansökningen avvisas.

3 a § I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen skall Patent- och registreringsverket till ägaren av den periodiska skriften sända en påminnelse om att bevisets giltighet är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång. *Lag (1998:1442).*

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om ansökningsavgifter i ärenden om utgivningsbevis och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter.

5 § Slutliga beslut av Patent- och registreringsverket i ärenden om utgivningsbevis får överklagas hos patentbesvärsrätten inom två månader från dagen för beslutet.

Patentbesvärsrättens slutliga beslut får överklagas till Regeringsrätten inom två månader från dagen för beslutet. Därvid tillämpas bestämmelserna i 35–37 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291) om överklagande av kamrarrättens beslut. Patentbesvärsrättens beslut skall innehålla uppgift om att

det krävs särskilt tillstånd för prövning av överklagande till Regeringsrätten och om de grunder på vilka sådant tillstånd meddelas. *Lag (1998:1442)*.

SFS 1998:1442

Behörighet att vara utgivare

6 § Utlänningar får på samma villkor som svenska medborgare vara utgivare för periodiska skrifter för vilka utgivningsbevis finns eller skall finnas.

3 kap. Om utgivare av radioprogram m.m.

Sändningar med tillstånd av regeringen

1 § Uppgift om vem som är utgivare skall antecknas i ett register hos programföretaget innan programmet sänds.

I registret skall vidare för varje särskilt program antecknas beräknad tidpunkt för sändningens början och formen för sändningen (direktsändning eller sändning av inspelat program).

Vid varje anteckning i registret skall det anges när anteckningen har gjorts.

Registret skall vara tillgängligt för allmänheten.

2 § Beträffande program som direktsänds får den som skall förordna utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv skall svara för yttrandefrihetsbrott som han begår. Ett sådant beslut skall före sändningen meddelas de berörda och antecknas i det register som avses i 1 §. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan. Anteckningen skall innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress beträffande var och en som avses med beslutet.

Sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

3 § Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Detsamma gäller innehavare av tillstånd enligt lokalradio-lagen (1993:120) eller enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket. *Lag (1997:334)*.

4 § En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare. *Lag (1997:334)*.

SFS 1998:1442

5 § Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen eller tillståndshavaren har godkänt honom. *Lag (1997:334).*

6 § När ställföreträdaren för en utgivare har tjänstgjort skall hans namn anges i sändningen. Dessutom skall varje sändning av ett radioprogram i närradio avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet. *Lag (1997:334).*

6 a § *har upphävts genom lag (1997:334).*

6 b § *har upphävts genom lag (1997:334).*

6 c § *har upphävts genom lag (1997:334).*

6 d § *har upphävts genom lag (1997:334).*

Sammanställda radiotidningar

7 § Om en sändning som är särskilt anpassad för synskadade (radiotidning) består av en sammanställning av material från flera periodiska skrifter (sammanställda radiotidningar), skall utgivare utses av ägarna till de periodiska skrifter ur vilka materialet hämtats. Utgivaren skall utses för programverksamheten.

Ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan till radiotidningen skall till Taltidningsnämnden anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall en ny utgivare omedelbart utses. Denne skall anmälas så som sägs i andra stycket. *Lag (1996:854).*

8 § En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren anmäler vem ställföreträdaren är till Taltidningsnämnden.

9 § Till varje anmälan enligt 7 eller 8 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetskrav som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. Om en ställföreträdare anmäls, skall det dessutom visas att han är godkänd av den som har utsett utgivaren.

10 § När ställföreträdaren för en utgivare tjänstgjort skall hans namn anges i sändningen.

11 § Vad som föreskrivs i 1 och 2 §§ gäller också i fråga om radioprogram som förmedlas genom satellitsändning som utgår från Sverige.

I fråga om program som sänds av andra än svenska programföretag och inte är avsedda att tas emot i Sverige tillämpas inte andra föreskrifter i yttrandefrihetsgrundlagen än 1 kap. 2 och 3 §§. Inte heller tillämpas första stycket.

Andra trådsändningar än vidaresändningar, m.m.

12 § Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten. *Lag (1996:854).*

13 § Den som utser utgivare av andra radioprogram i trådsändningar än som avses i 12 § skall anmäla vem som har utsetts till Radio- och TV-verket.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall en ny utgivare omedelbart utses. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket. *Lag (1994:400).*

14 § En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den som har utsett utgivaren. Utgivaren skall anmäla vem som är ställföreträdare till Radio- och TV-verket. *Lag (1994:400).*

15 § Till varje anmälan enligt 13 eller 14 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetskrav som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. Om en ställföreträdare anmäls, skall det dessutom visas att han är godkänd av den som har utsett utgivaren.

16 § Varje program i en sådan trådsändning som avses i 13 § skall avslutas med en uppgift om vem som har utsett utgivaren. Om en ställföreträdare för utgivaren tjänstgör, skall det lämnas en uppgift om vem ställföreträdaren är.

17 § Beträffande program som direktsänds får den som skall utse utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv skall svara för yttrandefrihetsbrott som han begår. Ett sådant beslut skall före sändningen meddelas de berörda och antecknas i ett särskilt register hos den som bedriver sändningsverksamheten. Anteckningen skall innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress för var och en som avses med beslutet. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan.

Ett utdrag ur registret skall genast sändas till Radio- och TV-verket varje gång ett beslut har antecknats i det. *Lag (1994:1033).*

18 § I fråga om sådant tillhandahållande av upplysningar med hjälp av elektromagnetiska vågor som avses i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen tillämpas 12–16 §§.

Gemensamma bestämmelser

19 § Utlänningar får på samma villkor som svenska medborgare vara utgivare av radioprogram.

20 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som i detta kapitel föreskrivs om skyldighet att anteckna eller anmäla utgivare skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som i detta kapitel föreskrivs om skyldighet att lämna uppgift om ställföreträdare skall dömas till penningböter. *Lag (1994:132).*

4 kap. Om utgivare m.m. av tekniska upptagningar

1 § I fråga om sådana tekniska upptagningar som innehåller en för synskadade avsedd sammanställning av två eller flera periodiska skrifter som ges ut här i landet och vilkas ägare samverkar om upptagningen (kassettidningar med sammanställningar av material ur mer än en förlaga) utses utgivaren av de samverkande ägarna.

Ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan till kassettidningen skall till taltidningsnämnden anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall en ny utgivare omedelbart utses. Denne skall anmälas så som sägs i andra stycket. *Lag (1998:1442).*

2 § Den skyldighet att lämna uppgifter om vem som har låtit framställa en teknisk upptagning samt om när, var och av vem exemplaren har framställts som föreskrivs i 3 kap. 13 § yttrandefrihetsgrundlagen skall fullgöras genom att uppgifterna intas i själva den tekniska upptagningen eller anbringas på skivan, kassetten eller motsvarande föremål. *Lag (1998:1442).*

3 § Utlänningar får på samma villkor som svenska medborgare vara utgivare av tekniska upptagningar. *Lag (1998:1442).*

5 kap. Om bevarande av exemplar och inspelningar m.m.

Tryckta skrifter

1 § Den som här i landet framställer en tryckt skrift är skyldig att bevara ett exemplar av skriften under ett år från det att skriften gavs ut.

2 § Av varje tryckt skrift som har framställts utomlands och införs hit för att spridas här skall ett exemplar bevaras under ett år från införandet. Det gäller dock inte skrifter som ej är periodiska och som helt är skrivna på främmande språk. Det gäller inte heller periodiska skrifter för vilka utgivningsbevis varken finns eller skall finnas.

Skyldigheten att bevara skrifterna ligger,

1. i fråga om periodiska skrifter på den som är utgivare här i landet,
2. i fråga om andra skrifter på skriftens förläggare här i landet eller, om det inte finns någon sådan förläggare, på den som har låtit lämna ut skriften för spridning här.

En skrift som inte är periodisk behöver inte bevaras om endast enstaka exemplar av den har förts in i landet.

Radioprogram och tekniska upptagningar

3 § Den som sänder radioprogram till allmänheten skall ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Inspelningen skall bevaras i minst sex månader från sändningen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet skall också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan skall göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidare-sändning av radioprogram genom trådnät. *Lag (1996:854).*

4 § Den som här i landet skall utse utgivare för en teknisk upptagning är skyldig att bevara ett exemplar under ett år från det att upptagningen blev offentlig. Denna skyldighet gäller också sådana tekniska upptagningar som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. *Lag (1998:1442).*

Skyldighet att tillhandahålla exemplar och inspelningar

5 § Justitiekanslern har rätt att utan kostnad få del av varje skrift, radioprogram, eller teknisk upptagning som har bevarats enligt 1–4 §§. Han har också rätt att kostnadsfritt få en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i ett radioprogram. Det åligger polismyndigheten att på begäran biträda Justitiekanslern vid anmodan enligt denna paragraf. Vad som nu har sagts om Justitiekanslern gäller även allmän åklagare, om Justitiekanslern enligt 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål. *Lag (1998:1442).*

6 §³ Varje enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott har begåtts mot honom i ett radioprogram eller att han har lidit skada på grund av ett sådant brott i programmet har rätt att hos den som driver sändningsverksamheten

³ Senaste lydelse 1996:854.

SFS 1998:1442

kostnadsfritt ta del av en inspelning av programmet. Den enskilde har också rätt att utan kostnad få en kopia av inspelningen eller en bestyrkt utskrift av vad som har yttrats i programmet. Vad som sägs i detta stycke gäller dock inte, om det är uppenbart att han inte berörs av programmet på ett sådant sätt att han kan vara målsägande.

Den skyldighet som avses i första stycket vilar i fråga om sådana radiotidningar som anges i 3 kap. 7 § på ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan.

Första stycket skall tillämpas också på sådana tekniska upptagningar som innehåller en för synskadade avsedd version av en periodisk skrift som ges ut här i landet (kassettidningar). I fråga om sådana kassettidningar som avses i 4 kap. 1 § vilar skyldigheten att låta den enskilde ta del av en upptagning och få en utskrift på ägaren till den periodiska skrift som utgör den huvudsakliga förlagan. *Lag (1998:1442).*

7 § I lokalradiolagen (1993:120) och i radio- och TV-lagen (1996:844) finns ytterligare bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla inspelningar av radioprogram.

I lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument finns bestämmelser om skyldighet att lämna skrifter och upptagningar till bibliotek eller till Arkivet för ljud och bild. *Lag (1996:854).*

8 § Ett videogram som inte har getts in till Statens biografbyrå för granskning enligt lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram skall anses ha lämnats ut för spridning först när pliktexemplar enligt lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument har lämnats. *Lag (1993:1394).*

9 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vad som föreskrivs i 1–6 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Är brottet ringa, skall han inte dömas till ansvar.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för sådana brott som avses i första stycket.

6 kap. Om åtal och tvångsmedel

Medgivande till åtal

1 § Allmänt åtal för tryckfrihetsbrott som anges i 7 kap. 4 § 1–10 eller 5 § 3 tryckfrihetsförordningen eller för motsvarande yttrandefrihetsbrott enligt yttrandefrihetsgrundlagen får väckas endast om regeringen medger det.

Tagande i förvar

2 § I de fall som anges i 10 kap. 11 § andra stycket tryckfrihetsförordningen och i motsvarande fall enligt 7 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får en

befattningshavare av lägst fänriks grad ta en tryckt skrift eller en teknisk upptagning i förvar. *Lag (1998:1442)*.

SFS 1998:1442

7 kap. Om rätt domstol i tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål

1 §⁴ De tingsrätter som med stöd av 12 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen är behöriga att ta upp tryckfrihetsmål skall pröva tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål i de fall där den ort som avses i 2 eller 3 § ligger inom tingsrättens domkrets. Om den orten inte ligger inom domkretsen för en tingsrätt som är behörig att ta upp tryckfrihetsmål, skall målet prövas av den tingsrätt inom vars domkrets länsstyrelsen i det län där orten ligger har sitt säte. *Lag (1998:1442)*.

2 § Avgörande för var ett tryckfrihetsmål skall tas upp är i fråga om periodiska skrifter skriftens utgivningsort och i fråga om andra skrifter den ort där den som enligt 8 kap. tryckfrihetsförordningen är ansvarig för skriften har sitt hemvist.

Om någon ort inte kan fastställas enligt första stycket, skall den ort där skriften har tryckts eller eljest mångfaldigats vara avgörande. Har skriften mångfaldigats utomlands, skall den ort vara avgörande där den som har låtit lämna ut skriften för spridning här i landet har sitt hemvist.

Om varken första eller andra stycket ger ledning, skall den ort där exemplar av skriften anträffas vara avgörande.

3 § Avgörande för var ett yttrandefrihetsmål skall tas upp är den ort varifrån ett radioprogram har utgått för sändning eller där en teknisk upptagning har lämnats ut för spridning eller där brottet på annat sätt har förövats. *Lag (1998:1442)*.

3 a § *har upphävts genom lag (1998:1442).*

Gemensamma bestämmelser för mål om sanktioner mot meddelare och anskaffare

4 § Om någon genom att lämna eller anskaffa en uppgift för offentliggörande har medverkat till ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott, skall talan mot honom om ansvar för brott som avses i 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen tas upp av den tingsrätt som är rätt domstol i fråga om tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrottet. Den tingsrätt som är rätt domstol i fråga om ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott är också rätt domstol i fråga om åtal för brott som avses i 7 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 3 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen varigenom den som är ansvarig för offentliggörandet har anskaffat den uppgift vars offentliggörande innefattar tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrottet.

⁴ Senaste lydelse 1994:1479.

5 § Om talan grundas på att någon, i annat fall än det som anges i 4 §, har lämnat eller anskaffat uppgifter eller underrättelser för offentliggörande och därigenom gjort sig skyldig till brott som avses i 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 5 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen, skall målet prövas av den tingsrätt som skall ta upp tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål för den ort där uppgiftslämnaren har sitt hemvist.

Är det inte känt var uppgiftslämnaren eller anskaffaren har sitt hemvist eller saknar han hemvist i landet, skall målet prövas av den tingsrätt som skall ta upp tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål för den ort där han har lämnat eller anskaffat uppgiften eller där han har gripits eller annars uppehåller sig.

Handläggning av olika mål i samma rättegång

6 § Om mål som har samband med varandra på det sätt som anges i 4 § förekommer samtidigt vid en tingsrätt, skall målen handläggas i en rättegång. Det gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det.

7 § Ett åtal som har samband med ett annat åtal som skall handläggas som tryckfrihetsmål eller yttrandefrihetsmål får väckas vid den tingsrätt som skall ta upp det sist nämnda åtalet, om det är lämpligt.

Ett vanligt brottmål får handläggas i samma rättegång som ett tryckfrihetsmål eller yttrandefrihetsmål i vilket talan förs om ansvar, om det på grund av samband mellan målen skulle skapa allvarliga olägenheter att de handlades i skilda rättegångar. Om huvudförhandling i rättegången hålls inför jury, skall dock andra mål än tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål prövas enbart av rätten.

7 a § *har upphävts genom lag (1998:1442).*

8 § Justitiekanslern får hos rätten begära att flera mål skall handläggas i samma rättegång enligt 7 § andra stycket. Den tilltalade i det av målen som inte är tryckfrihetsmål eller yttrandefrihetsmål skall få tillfälle att yttra sig i frågan. Framställningen prövas därefter av rätten. Rättens beslut får överklagas särskilt. Har rätten avslagit framställningen, får dock endast Justitiekanslern föra talan mot beslutet.

En sådan begäran som avses i första stycket får göras även av allmän åklagare, om Justitiekanslern med stöd av 7 kap. 1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat sina åklagaruppgifter i yttrandefrihetsmålet. Har rätten avslagit framställningen, får även den allmänna åklagaren föra talan mot beslutet. *Lag (1998:1442).*

9 § Justitiekanslern är åklagare i mål som enligt 7 § andra stycket får handläggas i samma rättegång som ett tryckfrihetsmål eller ett yttrandefrihetsmål.

Justitiekanslern får dock i fall som avses i första stycket överlämna sina åklagaruppgifter åt allmän åklagare, om Justitiekanslern med stöd av 7 kap.

1 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen har överlämnat åklagaruppgifterna i yttrandefrihetsmålet. *Lag (1998:1442)*.

SFS 1998:1442

8 kap. Om förberedande behandling av tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål

1 § Rätten får, även då det gäller allmänt åtal, under den förberedande behandlingen av ett mål höra parter och andra samt besluta att avvisa målet.

2 § I mål om ansvar på grund av tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott skall rätten utreda om den åtalade är ansvarig enligt 8 kap. tryckfrihetsförordningen eller 6 kap. yttrandefrihetsgrundlagen. Vidare skall rätten i mål om skadestånd på grund av sådana brott utreda om skadeståndsanspråket enligt 11 kap. tryckfrihetsförordningen eller 8 kap. yttrandefrihetsgrundlagen kan riktas mot svaranden.

Om så erfordras skall rätten meddela beslut i de frågor som avses i första stycket.

3 § För behandling av frågor som anges i 2 § får huvudförhandling sättas ut.

4 § Vid huvudförhandling för prövning av frågor som anges i 2 § eller då målet i något annat fall sätts ut till huvudförhandling utan att det i övrigt är berett för sådan förhandling, skall rätten bestå av tre lagfarna domare. Om det inträffar förfall för någon av dem sedan huvudförhandlingen har påbörjats, är dock rätten domför med två lagfarna domare.

5 § I fråga om särskild talan mot ett beslut, varigenom rätten ogillat en invändning av en tilltalad att han inte är ansvarig enligt 8 kap. tryckfrihetsförordningen eller 6 kap. yttrandefrihetsgrundlagen, tillämpas vad som föreskrivs i rättegångsbalken om invändning om rättegångshinder.

6 § Under den förberedande behandlingen av ett mål skall det bestämmas om jury skall medverka vid prövningen.

De åtgärder för juryns bildande som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, skall vidtas vid sammanträde med parterna inför rätten.

7 § När målet är berett skall rätten sätta ut tid för huvudförhandling. Skall jury inte medverka, sätts målet ut till huvudförhandling enligt vad som gäller i allmänhet. Förs talan om ansvar eller konfiskation skall målet prövas i enlighet med vad som gäller för brottmål. I annat fall tillämpas vad som är föreskrivet för tvistemål.

9 kap. Om huvudförhandling inför jury

1 § Vid huvudförhandling inför jury skall rätten bestå av tre lagfarna domare. Om det inträffar förfall för någon av dem sedan huvudförhandlingen har påbörjats, är dock rätten domför med två lagfarna domare.

2 § Den som har utsetts att tjänstgöra i juryn skall genom rättens försorg skriftligen kallas till huvudförhandlingen. I kallelsen skall anges den tid inom vilken anmälningar om laga förfall bör ha nått rätten. Kallelsen skall också innehålla en upplysning om det ansvar för kostnader som enligt 4 § andra stycket kan åläggas jurymannen om han uteblir utan laga förfall.

3 § Om en juryman har styrkt laga förfall, skall en suppleant från samma grupp av jurymän inkallas till tjänstgöring. Suppleanterna kallas i den ordning i vilken de har lottats ut till suppleanter.

Finner rätten att en juryman inte har styrkt laga förfall, skall jurymannen underrättas om det.

4 § Uteblir en juryman från huvudförhandlingen, skall en suppleant tillkallas, om uppskov med målet därigenom kan undvikas.

Har den uteblivne inte laga förfall, skall han åläggas att ersätta staten och parterna de kostnader som hans försummelse orsakat om förhandlingen måste ställas in. Rätten får dock minska ersättningen till ett skäligt belopp.

5 § När en fulltalig jury har samlats inför rätten, skall juryns medlemmar avlägga denna försäkran: "Jag NN lovar och försäkrar på heder och samvete, att jag efter bästa förstånd skall besvara de frågor som framställs av rätten och aldrig röja vare sig vad som yttras under juryns överläggningar eller hur de enskilda medlemmarna röstar. Detta vill och skall jag som en ärlig och uppriktig domare troget hålla."

6 § Vid huvudförhandlingen får jurymännen med rättens tillstånd framställa frågor till parter, vittnen, sakkunniga eller andra.

Vid fortsatt huvudförhandling skall juryn bestå av samma medlemmar som före avbrottet.

7 § I mål där talan grundas på ett påstående att ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott har begåtts skall rätten, sedan förhandlingen inför juryn blivit slutförd, utan dröjsmål till juryn skriftligen framställa frågan om brott föreligger enligt den eller de bestämmelser som åklagaren eller målsäganden har funnit tillämpliga.

Om talan grundas på ett påstående att flera brott har förövats, skall en särskild fråga framställas till juryn för varje brott. Om målets beskaffenhet eljest föranleder flera frågor, skall de framställas var för sig.

Innan frågorna till juryn slutligen avfattas, skall de parter som är närvarande få tillfälle att yttra sig över dem.

10 kap. Om överläggning och dom m.m.

SFS 1998:1442

1 § Juryn skall omedelbart utse en ordförande och överlägga i enrum om den eller de frågor som rätten har framställt. Om det begärs av en jurymän, skall juryn under överläggningen sammanträda med rätten för att inhämta upplysningar om vad som föreskrivs i lag. Juryn får inte i rättens närvaro överlägga om sitt svar eller företa omröstning.

Juryn skall besvara de frågor som rätten har framställt med ja eller nej. Juryn får inte skiljas åt innan alla frågor har besvarats.

2 § Juryn skall under sin överläggning ha tillgång till rättens protokoll och de handlingar som har åberopats under huvudförhandlingen.

Juryns prövning skall grundas på vad som har kommit fram vid huvudförhandlingen inför juryn.

Juryns svar skall skriftligen överlämnas till rätten.

3 § Dom i tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål skall meddelas samma dag som juryns svar har lämnats till rätten eller på rättens första arbetsdag därefter. Om rådrum för domens beslutande eller avfattande är oundgängligen nödvändigt, får rätten besluta att domen skall meddelas vid ett senare tillfälle. Om inte synnerligt hinder möter skall dock domen skriftligen avfattas och meddelas, inom en vecka i brottmål då den tilltalade är häktad och annars inom två veckor efter det att juryn har lämnat sitt svar. Domen skall dock alltid vara skriftligen avfattad och meddelad senast tre veckor efter det att juryn lämnat sitt svar.

Juryn behöver inte vara närvarande när domen meddelas.

När målet avgjorts skall parterna snarast underrättas skriftligen om utgången i målet. *Lag (1994:132).*

4 § I mål där en målsägande har fört talan får rätten, om det finns skäl till det, besluta att vardera parten skall stå för sina egna rättegångskostnader. Ett sådant beslut får dock fattas endast om frågan om brott föreligger har prövats av en jury.

11 kap. Övriga bestämmelser

1 § Bestämmelser om ersättning till jurymän meddelas av regeringen.

2 § I mål om skadestånd på grund av brott skall rättegångsbalkens regler för de fall där förlikning inte är tillåten gälla i fråga om föreläggande för parterna att inställa sig och om verkan av parts utevaro.

3 § I fråga om rättegången i tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål skall rättegångsbalken tillämpas i den mån inte annat följer av tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen eller bestämmelserna i denna lag.

4 § I tryckfrihetsmål och yttrandefrihetsmål skall hovrätt bestå av fyra lagfarna domare.

SFS 1998:1442

1. Denna lag⁵ träder i kraft den 1 januari 1999.
2. Också i fråga om tekniska upptagningar som inte omfattas av tidigare lydelse och som har lämnats ut för spridning före ikraftträdandet skall de nya föreskrifterna tillämpas. De nya föreskrifterna tillämpas dock inte vid prövning av talan som har väckts före ikraftträdandet.
3. De äldre föreskrifterna skall tillämpas på ljudupptagningar som har lämnats ut för spridning före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

BRITTA LEJON

Henrik Jermsten
(Justitiedepartementet)

⁵ 1998:1442.